

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TYŽDENNÍK.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodi každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	4 kor. — hal.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijimajú.
Na pol roka	2 „ — „		
Na štvrt roka	1 „ — „		
Jednotlivé číslo 6 halierov.			

Odpusť bližnému svojmu.

Dôchodky katolíckych kňazov.

Ak sa nemýlime, bolo to asi v rokoch sedemdesiatych, keď sa ozvaly vážne hlasy, aby sa dôchodky nižšieho katolíckeho kňazstva sriadili, považne doplnili.

S rastúcimi potrebami životnými rastú i výdavky duchovných otcov a ich príjmy sa veru nezväčšujú, ba ešte umenšujú. Keď kto, tak duchovný otec nesmie trpeť nedostatku, nesmie zostať vo svojej vede, veď i príslovie hovorí, že dobrý kňaz do smrti sa učí.

Nepomernosť dôchodkov u kňazov už či latinského, či gréckeho alebo pravoslávneho obradu je všeobecne známa. Dôchodky niektorých biskupov a kanonikov sú nepomerne veľké, kdežto naproti tomu dôchodky mnohých farárov a kaplánov sú až mizerné. Jedni majú primného, druhí primálo.

Táto nepomernosť dôchodkov pohla niekdajšieho ministra náboženstva grófa Albina Csákyho, že zostavil jednu komissiu, ktorá sa poradila, jako by sa dala táto nepomernosť priviesť v pomernosť. Bolo to pred šiestimi rokmi a vec začala uspávať, keď terajší minister osvety a náboženstva Július Wlasscs vstúpia i v tomto ohľade na šľapaje svojho predchodcu, ujal sa vážne celej záležitosti.

Kongrua, alebo doplnenie kňazských dôchodkov je ťažká úloha k riešeniu. Minister však pohýbal všetky zainteresované kruhy ku sriadeniu kongruy katolíckeho kňazstva tým, že predstrel návrh zákona o doplnení dôchodkov nekatolíckych duchovných. Doplnenie dôchodkov nekatolíckych duchovných na ročitých 800 zlatých je dielo tak rečeno už završené a tým sriadenie kongruy katolíckych duchovných stalo sa veľmi súrnym. Vyšší klerus začal sa o vec vrejšie zaujímať a tým mal aj minister ľahšiu prácu.

Príčinom sa ministra zostavený bol ústredný kongruálny výbor, pozostávajúci z členov biskupského sboru a vysokých úradníkov ministerstva náboženstva, jako i zo súkromných odborníkov a tento výbor predovšetkým vytknul si za cieľ spísanie kňazských dôchodkov, aby mal jasný rozhľad čo sa týka výšky potrebnej podpory pre parochie, nemajúce dôchodkov ročitých 800 zlatých. Tento výbor práve vyhotovil svoju ťažkú

prácu a zostavil výkaz o dôchodkoch jednotlivých parochií. Z tohoto výkazu vynímame tie číslice, ktoré sa poťahujú na plebanie po našich horných stranách:

V hlavnej ostrihomskej diecéze: z pomedzi 478 plebaní 140 plebaní má menej dôchodku než 800 zlatých. Z pomedzi týchto byvše 5 reholníckych plebaní, doplnenie potrebuje 135 plebaní, v obnose 16.042. zl. 32 krov.

V baňsko-bystrickej diecéze: z pomedzi 111 plebaní 72 plebaní potrebuje doplnenie kongruy v obnose 17.045 zl. 94 krov.

V nitrianskej diecéze: z pomedzi 149 plebaní 132 plebaní potrebuje doplnenie dôchodkov do 800 zlatých v obnose 43.343 zl. 21 krov.

Vo vacovskej diecéze: z pomedzi 121 plebaní 7 potrebuje doplnenie kongruy v obnose 1736 zl. 50 krov.

V prešovskej diecéze gréckych obradov: z pomedzi 188 plebaní 181 plebaní má menej dôchodkov než ročitých 800 zlatých ja na doplnenie týchto potrebuje 64.192 zl. 27 krov.

V munkátskej diecéze gréckych obradov: z pomedzi 387 plebaní 366 nemá 800 zlatých dôchodku. Jedna plebania byvše reholnícka, ku doplneniu dôchodkov 365 plebaní vyžaduje sa 121.732 zl. 59 krov.

V jágerskej hlavnej diecéze: z pomedzi 198 plebaní 16, jedna byvše rádnická, 15 plebaní potrebuje doplnenie kongruy v obnose 1472 zl. 47 krov.

V košickej diecéze: z pomedzi 197 plebaní 145, poťazne 141 plebaní potrebuje doplnenie dôchodkov v obnose 36.407 zl. 37 krov.

V roňnavskej diecéze: z pomedzi 99 plebaní 54, poťazne 50 plebaní potrebuje doplnenie dôchodkov v obnose 9999 zl. 12 krov.

V spišskej diecéze: z pomedzi 164 plebaní 117, poťazne 115 plebaní potrebuje doplnenie dôchodkov v obnose 27.310 zlatých 53 krov.

Dľa výkazu, keď sa vezmú dôchodky parochií všetkých arcidiecés, tak ku doplneniu dôchodkov jednotlivých kňazov na ročitých 800 zlatých potrebuje spolu: arcidiecésa ostrihomská 322.393 zl. 84 krov; kaločská 34.407 zl. 26 krov; jágerská 85.110 zl. 92 krov; gyulafehervár-fogarašská (gréckej liturgie) 807.128 zl. 10 krov; záhrebská (pre uhorské cirkve) 4290 zl. 22 krov. Spolu na doplnenie kongruy potrebné je 1,253.330 zlatých alebo 2,506.660 korun. Ku doplneniu dôchodkov kaplánov na ročitých 500 zl. potrebné je 102.353 zl. Z celého tohto obnosu padá na 1054 plebaní latinských obradov

260.277 zlatých a na 2105 plebaní gréckych obradov 993.053 zlatých.

Všetkého spolu teda na doplnenie dôchodkov katolíckych kňazov na ročitých 800 a platov kaplanov na ročitých 500 zlatých potrebné je súhrnom 1,355.683 zlatých.

Vyhotovením tejto obrovskej práce výbor zaslúžil si všeobecné uznanie, lebo tým učinенý je veľký krok ku sriadeniu kongruy. Pozostáva teraz len otázka zaokrytia tohto obnosu a vybavenie tejto sotva stretne sa s väčšími fažkosťami.

Bohatstvo jednotlivých biskupii je všeobecne známo. Veľké majetky, ktoré podostávaly jednotlivé biskupstvá od kráľov uhorských, aby zakladaly učebné a iné kultúrne ústavy, donášajú biskupom značné dôchodky, z ktorých zaiste obeťujú niečo na šľachetný cieľ napomozenia hmotného stavu svojho nižšieho kňazstva. Predošlé farchy udrzovania škôl a jednotlivých kultúrnych ústavov s pliec vysokého kňazstva padajú, školy a rozličné kultúrne ústavy stavia štát. Ovšem sú početní arcipastieri, ktorí nehromadia zemské bohatstvá a aj teraz obeťujú značné obnosy na stavanie rozličných dobročinných ústavov, avšak sriadenie kongruy katolíckeho kňazstva nenie menej šľachetným cieľom než tamtie skutky a preto čo sa týka biskupského sboru, i v tejto záležitosti otvori svoju štedrú ruku. Čo sa týka ale vlády, tá už tým samým skutkom, že sa tak rázne zaujala sriadenia katolíckej kongruy zároveň dokázala i to, že s jej strany katolícky nižší klerus môže počítať na všetko to, čo vláda v tejto záležitosti vykonať môže.

My vrele prajeme, aby kongrua katolíckeho kňazstva čím skôr bola sriadená, i nech by to sriadenie bársjak veľké obete vyžadovalo. Prajeme si to nielen preto, že dôchodky nekatolíckych duchovných sú už sriadené, lež prajeme si to zvlášte preto, lebo sriadenie kongruy pozdvihne celú katolícku cirkev v Uhorsku. Duchovní, ktorí nebudú obfažovaní starosťami o potreby každodenného života, budú sa môcť úplne a tým horlivejšie venovať svojej vznešenej úlohe vychovávania ľudu vo veciach duševných a tým sa len pozdvihne cirkev katolícka.

Slovo k rodákom.

Navykli sme tomu od prvopočiatku, že ľudári falošnými obžalobami zaplavujú svet. Videli sme nescíslne ráz, že aj oná ich tlač, ktorú oni nespravodlive a neoprávnene kresťanskou, vlastne katolíckou nazvali, je všetko len nie kresťanská, lebo veď faleš, podvod, krivá obžaloba nezmešťa sa do kresťanstva, ba práve je jeho protivou, — jedným slovom je judášstvom.

Tento judášsko-farisejský smer representoval v strane od začiatku Lepsényi a opát Molnár s onými členami strany, ktorí za nadvládu kňazsku bojujú a tejto by celý svet podmaniť chceli. Cítili to sami ľudári; videli, že takým spôsobom stanú sa nemožnými pred každým rozumným mužom a hľadeli odpomôcť tomu tak, že z vodcovstva strany vyhodili Molnára a do predsedníctva mužov svetských a osobne vážnych si postavili. Svetskí náčelníci ľudárov alebo nemajú opraty v rukách, alebo sami ešte sú tak krátkozrakí, že vierovyznanské fanatisovanie skrz kňazov za potrebné držia a nevidia, že títo aj ich možnopádny politický úver znivočia. Alebo už sami natoľko sú podmanení hierarchii, že ani len slova nemajú a tancovať musia, ako im klerikáli zahudú.

No tak alebo inak, ale to je na bielom dni, že ľudárov opát Molnár vláči za sebou. Darmo sa namáha Štefan Rakovszky i gróf Ján Zichy do vážnej skutočnej politiky sa v pracovať: pátri a frátri vedú ich dráhou nenávisť, netrpelivosti nábožencko-vierovyznanskej k posmechu a záhube vlasti. Preto ani len vážnejším prívržencom ľudárov nemôžeme čo i najmenšou dôverou predísť, bárs mnohé lichotivo-prajné zásady spomínajú, lebo k uskutočneniu takových nemajú sily a prevahy vo vlastnej strane a väčšina tejže je každej spravodlivosti, slušnosti a rovnoprávnosti neprajná.

Svetskí ľudári vôbec a kňazskí vtedy keď je to prospešné, tvrdia, že sú oni kresťanská strana, a to jediná vraj kresťanská politická strana. Odhliadnuc od toho, že ich tvrdenie samo v sebe je nepravdou, lebo veď keď nemáme žiadnej ne-kresťanskej tedy židovskej alebo pohanskej strany, všetky naše politické odbory len kresťanskými byť môžu: hlavná nepravda ich tvrdenia väzí v tom, že oni sú kresťanmi iba len proti židom, voči protestantom sú ale zafatí a neuprositeľní katolíci. Ich strana je tedy nie ani len náboženskou, ale výlučne jednostrannou vierovyznanskou, hotová a odhodlaná oproti sa postaviť všetkému, čo nevstúpi v službu ich vierovyznania.

Darmo sa namáhal Rakovszky odvolávať na krajinské zákony zabezpečujúce protestantom slobodu náboženstva: námahy jeho znivočil opát

Molnár interpelláciami ohľadom stavania kostola kalvínov v Merku a ohľadom okaličenia odznakov krajinskej koruny na vŕeučelišti hlavnomestskom.

Od rokov hulákajú ľudári, že štát uhorský poľlačuje katolíkov a ich vieru. Tvrdia to nie preto, žeby to bola pravda, lebo veď niet za to dôkazov, ale robia to preto, aby tým fanatisovali a pobúrili ľud. Na dôkaz prenasledovania katolíkov predniesol Molnár to, že v Merku stavajú a to s *vrchnostenským dovolením* kostol, dľa jeho vierovyznanskej úskoprsnosti modlitebňu, ktorej veža na polštvrtá štvorcového metra zasahuje do obecnieho priestoru, a ktorá stavba je len na 8 metrov vzdialená od katolíckeho kostola. Veru je to hrozné! V kresfanskom štáte dovolia stavať kresfanský kostol, keď sa to Molnárovi, kresfanskému kňazovi, neľúbi. Aké je to utlačanie katolíkov, keď aj kalvíni, tedy kresfania, bárs nekatoľici, smejú si postaviť kostol a to v blízkosti 8 metrov od katolíckeho kostola! Kresfanský štát by to dľa chůtky opáta Molnára mal zakázaf a radšej dovoliť, aby tam mal konsumovú krčmu, v ktorej by Molnár a jeho pomocníci liehoviny predávajú a kortešovať mohli.

Takto pokračuje kresfanská vraj strana. Nezávisť a zášť vierovyznanská len tak sa vinie z reči a náhľadov ľudárov, a oni sú vraj kresfania! Kresfania, ktorých heslom je: ukrižuj! a vyhľad každého, kto sa kňazskej nadvláde nepodrobí.

Podobným spôsobom k pobúreniu pokoja medzi náboženstvami použil opát Molnár aj onen hnusný ináč skutok pokaličenia krajinských odznakov. No nevidel a nechcel vidieť urazenia štátnej koruny a videl len potupenie kríža. Že ale on mnohým pokračovaním svojim nielen kríž, lež samého Ukrižovaného a jeho sväté učenie uráža, čo mu tam potom, keď len pobúriť môže nezralé mysle oproti «židovským liberálom» a seba za obrancu kríža vystaví.

Alebo či je to kresfanské počínanie, postaví do protivy s jednej strany katolíkov oproti protestantom, s druhej strany ale celé kresfanstvo oproti židom? Kde je tu i len najmensia iskra vlastenectva? A vlastenectvo snád len má istý — dľa nás ten najväčší — zástoj v politike?

Je nám snád tak dobre na celej čiare občiansko-politického a národo-hospodárskeho života, že nám už len trenice a boje náboženské i vierovyznanské chýbajú? Na to nech odpovedia kočujúci politikovia ľudárski na shromaždeniach. Tam nech sa zodpovedajú z tejto viny, ktorej málo čo sa vyrovná.

Lahko je podpalovať, no ľahko hasiť; ľahko je pobúriť mysle pokojných, rozvlniť vášne a rozdráždiť náruživosť: no nedovoliť, ba zapovedá to prisne opravdové kresfanstvo. A preto, bárs mnohí z ľudárov usilujú sa aspoň istý náter zaujatosti o

ľud vykázaf, všetky námahy týchto preváži a znovočí drzé chovanie sa väčšiny ľudárov ohľadom podryvania náboženskej shody a pokoja občianov. Pohoršenie, ktoré doposavád už zapríčinili, nie sú a nebudú vstave ani prácou mnohých rokov vlasti a národu vynahradíť. My ale, ktorí toto poznáme, varujeme sa ich dotiaľ, kým sa snád milosťou Božou a jeho dopustením nepolepšia.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Vakácie snemu. Vyslanci vydržovali v pondelok 18-ho júna posledné zasadnutie pred letnými prázdninami, vakáciami. Na tomto zasadnutí mile prekvapil ministerský predseda vyslancov. Už pár dňami vopred všade sa hlásalo, že zasadnutia odročené budú kráľovským reškríptom a ono ministerský predseda na poslednom zasadnutí nevytiahol z vrečka kráľovský reškrípt, lež navrhol, aby sám snem rozhodol, že do 8-ho októbra nebude vydržovať zasadnutie. Čo sa týče konečného výsledku, je jedno či kráľ odročí zasadnutia, a či sám snem rozhodne, že nebude vydržovať zasadnutie do 8-ho októbra. Čo sa týče ale práv snemu, je v spôsobe odročenia veľký rozdiel. Jakkáňle sa zasedania snemu kráľovským reškríptom odročia po istú dobu, snemovňa pod žiadnou podmienkou nemôže vydržovať zasadnutie pred uplynutím doby v kráľovskom reškrípte určenej. Keď ale sám snem odročí zasedania, predseda na prosbu 20 vyslancov musí vždy svolaf zasadnutie. A tak tedy, jak sa udá nejaká vážna udalosť, snem môže sa sísť kedykoľvek aj pred 8-mym októbrom a môže zasedať.

Neodvislí ablegáti chystali sa vopred, že ministerského predsedu napadnú preto, že zasedania snemu odročí kráľovským reškríptom, jak veľmi boli ale prekvapení, keď prosil snem, aby do 8-ho októbra nevydržoval zasedania. Samo sebou sa rozumie, že všetky nápady vystaly.

Gróf Štefan Tisza byvše zvolený za predsedu liberálnej strany v biharskej stolici, predsedníctvo zaujal v utorok, pričom povedal obširnu politickú reč. Reč táto je významná, lebo veď gróf Tisza je jedon z najprednejších členov liberálnej strany a potom je synom Kolomana Tiszu, ktorý 15 rokov riadil osud krajiny. Rečník vyzdvihol tie veľké zásluhy, ktoré si barón Bánffy bývalý ministerský predseda o krajinu vydobyl. Ostro odsúdil obštrukciu, čo taký prostriedok, ktorý pochová konštitúciu, a ktorého sa opposícia za každým chytá, keď chce na väčšinou panovať.

V krátkosti dotknul sa aj národuostnej otázky prizvukujúce, že národuostnou politikou liberálnej strany je zabezpečenie jednotného nborského národuného štátu, pričom námahy národuostí prijíma so skutočne bratským

citom, dôverou a súcitom. Obsirnejšie hovoril o konfesionálnej otázke. Poukázal nato, že v Uhorsku už dávno prestaly náboženské boje. Liberálny duch, toto obživujúce zriedlo náboženského pokoja došlo úplnej platnosti roku 1848-ho. Roku 1867-ho znovu oživil. Onedlho ale nato bolo badať istý zpiatočnický smer, ktorý mal za následok cirkevno-politické zákony. Tedy nie cirkevno-politické zákony zapríčinili náboženský nesvár, lež práve naopak, cirkevno-politické zákony sú plodom náboženskej netrpezlivosti. Povoláním konfessii, hovorí rečník, je, aby udržaly náboženský cit vo veriacich, aby udeľovali veriacim útechu náboženstva, jaknáhle ale niektorá konfessia moc svoju, silu svoju, ktorú má venovať na dosiahnutie udaných vznešených cieľov, upotrebuje k tomu, aby vzbudila rozbroj medzi konfessiami, vtedy nezodpovedá povolaniu svojmu. V politike nesmieme rozoznávať ani katolícku ani protestantskú politiku.

Prizvukoval tiež, že terajší ministerský predseda prevzal zástavu liberalismu tak, jako ju bol složil barón Báuffy a práve preto nasleduje ho celá liberálna strana čo nového vodcu. Zmena sa stala iba v osobe, nie ale v zásade.

Reč bola pretrhovaná častými potleskami, a po zasadnutí shromaždenie zaslalo telegramu ministerskému predsedovi Széllovi, v ktorom ho ubezpečuje o nezlomnej dôvere.

Ugronova záležitosť. Proti Ugronovi, jako vieme, posledne oznámené bolo viac inkompatibilit, že lífruje štátnym železniciam drevo, že dostal od štátu podporu na založenie pokrovce shotovujúcej fabriky atď. Pády tieto pojednával minulý týždeň inkompatibilitný výbor snemu a rozhodol, že udané pády sú nie také, ktoré by sa nesrovnávaly s vyslanectvom. Tedy Ugron môže zase s otvoreným čelom chodiť.

Budúcoročný rozpočet. V jednotlivých ministerstvách teraz pilne pracujú na zostavení krajinského rozpočtu na budúci rok, ktorý vláda predostre snemu začiatkom októbra.

Kedy budú voľby? S touto otázkou veľmi radi sa zaoberajú nielen vyslanci, ale aj voličia. Táto otázka je na každý pád o mnoho vážnejšia pre ablegátov, než pre voličov, lebo voličia nemôžu nič ztratit, kdežto ablegáti môžu prísť o mandát. Tá okolnosť, že snemové vakácie budú trvať do 8-ho októbra veľmi obľahčila svedomie nejedného vyslanca, obávajúceho sa o mandát, lebo teraz možno už skoro za celkom isté vziať, že voľby nebudú tohoto roku. Snem po sijdení sa musí najprv odhlasovať rozpočet, potom zákon o brannej moci a o povolení rekrútov. Vybavenie týchto predlôh znamená toľkú prácu, s ktorou snem nebude na žiaden pád hotový do konca roka, a tak snem môže byť rozpustený v najlepšom páde na jar.

Z Afriky. Angličania veru majú ťažkú úlohu v Transvále. Búri o složení zbrane nechcú ani počuť a anglické vojská musia bojovať skoro pri každej dedine. Takéto položenie je pre Angličanov veľmi nebezpečné,

lebo keď i zaujmu dedinu a obyvatelia im aj oddajú svoju zbraň, predsa nie sú istí, lebo akonáhle vojsko odtiahne, Búri vyhľadajú svoju lepšiu zbraň a zase znepokojujú Angličanov na iných miestach. A vše majú Búri aj značné šťastie. Nedávno len podarilo sa Búrom zajať päť stotín anglického vojska. Angličania teda by potrebovali ku zanjatiu Transválu toľko vojska, aby každú dedinu mohli obsadiť, lebo ináč takéto boje potrvajú tam dlhé časy. Anglicko by aj rado poslalo tu nové vojsko, ale nemôže, lebo nevie čo sa stane v Číne s jeho majetkami.

Prenasledovanie kresťanov v Číne. Teraz je už isté, že stará čínska cisárovná i so svojou vládou podporuje tých takzvaných boxerov, ktorí vraždením a drancovaním chcú priútiť Európanov, aby opustili Čínu. Zainteresované mocnosti totiž vidiac hrozné položenie kresťanov v hlavnom meste Číny, v Pekingu a na okolí, ztiahly viac vojenských lodí do morského prístavu Taku, najbližšie ležiaceho ku Pekingu. V tomto prístave, nad ktorým sa vypína sedemnást pevností chceli vysadnúť matrózi európskych lodí, aby sa ponáhľali do Pekingu na ochranu kresťanov. Tu však ako chceli vysadnúť, čínske vojsko z pevností začalo strieľať z diel na európske lode. Z lodí odpovedali tiež delostreľbou a vyvinula sa celá vojna. Číňania strieľali s dosť značným úspechom. Tak anglickú vojenskú loď „Algerine“ natoľko porúchali, že sa nedá viac použiť, nemecká vojenská loď „Illis“ je natoľko pohubená, že naďalej nemôže zostať v akcii a jej veliteľ je nebezpečne ranený. Na ruskú loď „Mandsur“ padla jedna čínska bomba a zapálila sklad pušného prachu na lodi. Zpomedi osobníctva lode sedem matrózov bolo naskutku usmrteno a ostatní všetci ťažko ranení. Spojené čaty sa potom útokom vrhly na Číňanov v pevnostiach načo sa títo utiahli a na svojej ceste podpálili všetky dediny. Koľko Číňanov padlo v tomto boji, s istotou nevedno, ale ich ztraty udávajú sa na štyristo hláv. Ztraty medzinárodných čiat sú nasledovné: z anglickej strany padol jeden mrtvý a štyria ranení; z nemeckej 3 mrtví, 7 ranení; z ruskej 16 mrtvých, 45 ranených; z francúzskej jeden mrtvý a jeden ranený. Európske čaty zaujaly i čínske lode v prístave Taku. — Jako vidno, celá Čína i vojsko i obyvateľstvo je proti Europejcom a chce ich všetkých vyhnat zo svojej krajiny. Z tohoto môžu teda povstať také veľké zápletky, ktorých nebezpečie sa nedá ani len predvídať.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 12. júna. Dneskajšie zasadnutie venované bolo odpovediam na interpellácie. Najvážnejšia bola odpoveď ministra výneby a náboženstva *Wlassicsa*, ktorú dal na Molnárovu interpelláciu v záležitosti oblamania krížov na chodbách budapeštianskej university. Minister ubezpečiac snem, že jak správca university, tak aj polícia zaviedly to najprísnejšie vyšetrowanie, aby vypátrali páchatefa tohoto hnusného skutku, zazlieva Molnárovi, že záležitosť túto

usiluje sa využívať v politický prospech ľudovej strany Molnár ešte ani nevie, kto obľúbil kríže na korune a už vopred bromíť na židov. Znak náboženskej netrzeplivosti badať už aj tak v spoločenskom živote, čo je dosť smutný úkaz, nerozosievajme tedy semeno tejto nenávisťi ešte aj medzi mládežou. Minister otvorene poukázal na to, že heslá ľudovej strany donesené sú všetko z cudzozemska, lebo v Uhrách náboženská nesnášľivosť nemala nikdy miesta ale ani základu a ani smyslu nemá, lebo u nás je vyučovanie náboženstva povinnosťou patričnej konfessie a učenie sa náboženstva je povinnosťou každého žiaka. — Odpoveď bola vzhľadom vzatá.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 13. júna. Snem pojednával dnes návrh zákona o administratívnych naukobehoch pre notárov. Referent Pavel Ruffy v základne premyslenej reči odporúčal návrh k prijatiu. Rečník poukázal na vývin obcí a na množenie sa tých tiarich, ktoré pochádzajú z drahej administrácie obcí. Je prirodzené, že v týchto okolnostiach treba sa postarať o to, aby vedenie vnútorného života obcí uložené bolo v ruky vyzkúsených súcich mužov. Dosavadný zákon o kvalifikácii notárov nezodpovedá a teraz tým menej, keď stojíme pred veľkou reformou administrácie. Treba sa teda postarať o náležitú prípravu notárov k tomu ťažkému úradu, ktorý sú povolani viesť. Týmto návrhom stará sa vláda, aby obce dostali súcich, spoľahlivých ľudí. Návrh v prvom rade pozdvihuje kvalifikáciu notárov, v druhom rade ale nestojí v ceste žiadnej reforme. Prosí prijať návrh a tú otázku, či sa má od notárov žiadať maturitná zkúška, sveruje múdrosti snemu.

Július Endrey v mene neodvislej strany s radosťou prijíma návrh, ale už teraz prizvukuje, že neodvislá strana prijme len takú reformu administrácie, ktorá rozmnoží garancie verejnej slobody.

Ministerský predseda Széll ako minister vnútra vrele odporúčal prijatie návrhu, ktorým sa zlepšil administrácia a pozdvihne vzdelanosť notárov. V nariadení, ktoré je už hotové, postará sa o učebné predmety, ktoré sa budú na naukobehoch prednášať a z ktorých notári budú povinní zkúšku skladať. Asiže bude sa prednášať verejné právo, ústavnosť, krajinské voľby, popis voličov, finančné a vojenské záležitosti, administrácia v podrobnostiach, autonómia právomocností a obcí. Potom oboznamovanie so zákonami, ktoré súvisia s povinnosťami notárov a ktoré dávajú im úpravu vo všetkých administratívnych záležitostiach atď. atď. Predmety budú prednášané tak, aby patriční neboli veľmi obťažaní. Prosí návrh prijať.

Na to bol návrh prijatý vo všeobecnosti a potom i v podrobnostiach s tou opravou, že na notársku dráhu vstupujúci musia mať maturitnú zkúšku.

Za tým nasledovali interpellácie.

Ladislav Rátkay sa pýtal, čo stojí v ceste postaveniu sochy a mausoleuma Ludvikovi Kossuthovi. Peňazí je 840.000 korún. Ak je to málo, nech vláda pýta od snemu. Pýta sa ministra vnútra, čo sa stane so sossbieranými peniazmi?

Franc Kossuth interpeloval v záležitosti prenasledovania kresťanov v Číne.

Konečne Stefan Rakovszky interpeloval ministra náboženstva a vyučby v záležitosti jedného prípitku bývalého ministerského predsedu baróna Bánffyho, v ktorom údajne povedal, že teraz sa protestanti môžu ešte slobodne schádzať a praje si, aby tak bolo aj napotom. Interpellácia Rakovszkého nebola nič iné, jako pomsta za tú lekciiu, ktorou na všerajšom zasadnutí minister Wlassics ľudárov poučil o tom, aby nedokázaný skutok nepoužívali za prostriedok proti židom. Jako večera opäť Molnár tak dnes Rakovszky dostal lekciiu od ministra. Minister poučil interpellanta, že ministrov nemožno zodpovednými robiť za prípitky jednotlivých ľudí, a jak ostatne barón Bánffy skutočne povedal oné slová, tak sú tie práve tak prehnané, jako prehnané sú reči o prenasledovaní katolíkov so strany vlády.

Ešte Zmeskál interpeloval v záležitosti údajného falšovania katastrálnych hárkov v Oehodnici.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 15. júna. Aj dnešné zasadnutie vyplnené bolo zväčša interpelláciami. Gedeon Rohonczy poukázal na to, že bursa pomocou srbskej pšenice usiluje sa znížiť cenu uhorskej pšenice. Prosí odpomoc. Minister obchodu Hegedüs poukázal na to, že práve teraz zasadá porada, ktorá hľadá prostriedky, jako by sa dali zamedziť zneužívania na bursie. Sľúbil, že bude na tom nástožiť, aby záujmy krajiny neutrpely škody.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 16. júna. Aj dnešné zasadnutie bolo venované interpelláciám. Ján Molnár zadal dve interpellácie, v prvej sa zaujal vdovy jedného učiteľa a organistu, žiadajúce pre ňu podporu, v druhej ale napadol ministra vyučby, že učiteľským knižniciam a mládeži odporúča spisy nemravného obsahu.

Kornel Visontai sputuje sa vlády, prečo neprijal kráľ na výsluchu deputáciu Bosniakov, ba ani ministerský predseda nedal audienciu deputácii. Zazlieva vláde, že všetky úrady v Bosne a Hercegovine prepúšťame Rakúšanom.

Ministerský predseda nedal síce konečnú odpoveď na interpelláciu, ale už vopred poznamenal toľko, že kráľ prijíma iba prosby, nie ale ponosy.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 18. júna. Toto bolo posledné zasadnutie. Ministerský predseda predovšetkým oznámil, že návrh zákona o ustálení kvóty, ponač ho v Rakúsku nemôžu pojednávať, ťahá nazad. Zatým navrhol aby sa snem odročil do 8-ho októbra, to jest aby letné vakácie trvaly do udaného dňa. Snem túto predlohu s radosťou prijal.

Ministerský predseda odpovedal ešte na interpelláciu Kossutha v záležitosti čínskej otázky. Hovoril, že eurpejské mocnosti chcú ochrániť eurpejských poddaných, bývajúcich v Číne a preto vedú spoločnú akciu proti Číne. Odpoveď bola v známom vzatá. Vyslanci sa zatým rozšli na letné vakácie.

China.

Stará čižma je zem naša
A v nej ostrý kliniec — China —
Ani človek by nemyslel,
Kol'kých kolme on omína.

Angličan, čo na raňajky
Sozral Transvál i Oranie,
Tie by strovil, keby China
Nedráždila mu chutnanie.

Rus každého vrelo ľúbi
A každému je priateľom:
Kto ho slúcha a nad sebou
Urobí ho veliteľom.

Francúz je chlap znamenitý,
Tiež nezpiera sa obratom:
Všade je tam, kde Rusovi
Ukázal sa môže bratom.

Nemec, bárs mu je Hekubou
Celý východ, — neotáfa:
Lebo ak by China — bohvie —
Potrebovať mohla kráľa.

Talian, bárs mu aj Menelik
Povyprášil nohavice:
Opatrne, keď nie ruku,
Pchá tam aspoň — rukavice.

Japan čo je aj len mladoch,
Nebolo ho treba smeliť:
Ponáhľal sa, aby tam bol,
Kde sa možno budú deliť.

Amerika, — veď prebúdla
Cez Kubu i Filipíny:
Hotová je, ponáhľa sa
Prispieť ku pohrebu Číny.

— Ku komu sa takto sídu
Svetovými zvané moci:
Requiescat — nieto viacej
Tomu rady a pomoci.

O zaniknutí uhorského občianstva.

Uhorské občianstvo zanikne:

1. jestli sa niekto pýta prepustiť z Uhorska;
2. jestliže prepustenie vypovie sama vrchnosť preto, lebo patričný, čo uhorský občan, bez dovolenia stal do služby cudzej krajiny;
3. jestli niekto bez pretrženia 10 rokov žil von z Uhorska;
4. jestliže sa niektorá ženská vydá za občana cudzieho štátu.

Jaký osov máme z uhorského občianstva?

Ten osov, že patríme k uhorskému národu, ktorý národ vždy s hrdosťou vyznával a aj mohol vyznávať, že je uhorský národ.

Že v Uhorsku, čo občan krajiny, slobodne si môže zahľadávať chlieb.

Že ho zákon bráni.

Že prevodzuje politické práva, to jest:

1. že volí krajinského vyslanca a že je obecným voličom;
2. že čo taký môže byť krajinským vyslancom, v obci svojej ale predstaveným;
3. že môže zastávať jakýkoľvek verejný úrad.

Jedným slovom, kto je občanom uhorského štátu, ten jestli mu šťastie praje a jestli sa aj sám usiluje, z ničoho môže sa vyšvihnúť na najvyšší úrad krajinský; jestli že ale osud chce, aby zostal chudobným človekom, aj vtedy je tu v Uhorsku slobodný človek, ktorý má pri súdoch, alebo pri politických vrchnosťach práve také právo na pravdu a spravodlivosť, jako ten najbohatší človek.

O obecnej príslušnosti.

Obecnia príslušnosť, čiže určenie toho, že kto kam patrí, alebo že do sväzku ktorej obce patrí, je vázua vec jak ohľadom obce, tak aj ohľadom jednotlivých občanov a ich detí.

Ohľadom obce preto, lebo od určenia toho, že kto kam patrí, do ktorej obce je príslušný, uvrhujú sa na obce často veľké farchy, lebo je vypovedané, že každá obec povinná je starať sa o svojich chudobných, chorých, nalezencov, jedným slovom povinná je starať sa o všetkých tých, ktorí sú utisnutí na pomoc, udržať všetkých tých, ktorí sa následkom telesných chýb sami nie vstave udržať a ktorí nemajú takých príbuzných, ktorí by boli povinní o patričných sa starať.

Otázka obecnej príslušnosti vážna je s druhej strany aj ohľadom občanov krajiny, lebo kto snášajúc obecnie farchy zadovážil si obecniu príslušnosť, zato je oprávnený všetky tie práva požívať, ktoré obec svojim občanom zabezpečuje. Má právo v tom páde, keď schudobnie a keď sa stane práce neschopným, požadovať, aby ho obec udržala a má právo tam, kde život svoj prežil, na starosť požadovať podpora.

Jednotlivci na základe obecnej príslušnosti dostanú slúžobnú knižku, cestovný pass, certifikát. Jedným slovom jako krajinské občianstvo poskytuje všet, tak obecnia príslušnosť zabezpečuje bydlisko a s občianskym životom chodiace práva.

Mnoho pádov sa udáva, že predstavenstvo obce nútené je uznať obecniu príslušnosť niektorého človeka, či z toho povstávajú farchy pre ňu lebo nie. V takomto páde nič nepomáha, že obecnie predstavenstvo príslušnosť patričného jednoducho odopre; lebo týmto nielen že veľkú krivdu spravili patričnému, ale záležitosť len bez potreby preťahujú a zapríčiňujú daromné vypisovania, lebo vrchnosti aj tak príslušnosť patričného určia.

A cieľom administrácie není daromné vypisovanie, ale to, aby sa pravda prísluhovala. A aby sme mohli spravodlive súdiť, predstavení obce musia vedieť, že nad čím a jako majú rozhodovať, a jestli že v niektorej veci rozhodli, musia vedieť, prečo rozhodli tak. Práve preto predstavení obce dobre musia znať, čo hovorí zákon o obecnej príslušnosti.

Odsek piaty zákona o obciach jasne hovorí, že každý občan vlasti musí patriť do sväzku niektorej obce, alebo inými slovami povedané, že každý človek musí byť niekam príslušný.

Ten samý odsek hovorí ďalej, že každý občan vlasti môže patriť do sväzku iba jednej obce, tedy príslušnosť do jednej obce prestane iba vtedy,

jestli že patričný bol prijatý do sväzku inej obce. O obecnej príslušnosti obsirnejšie rozpovieme v budúcom čísle.

DOPISY.

Malé Bierovce, 13. júna.

Blahorodý Pán Redaktor!

Pri terajších pilných jarných prácach človek by skoro zabudol aj na svoje pero, ktoré mi od tých čias, čo som posledný dopis písal, tak shrdzavelo, že mi ustavične prská, napriek tomu, že som ho asi štvrt hodiny škriabal. No, ale zato snáď len jakosi napíšem tieto riadky.

Časy máme pekné až radosť. Už od dvoch týždňov nepršalo, dni sú horúce, a tak není sa čo diviť, že suchota dosiahla už toho najväčšieho stupňa. Možno sa obávať, že jestli čoskôr nepopráš, môže suchota ľahko zboží škodiť, ktoré sa teraz v najkrajšom kvete nachodí. Ináč je všetko tak krásne, že človek musí sa potešiť, jaknáhle do poľa vyjde. Čo sa týka ovocia, s tým sa nemôžeme chváliť, lebo ačkoľvek bolo všetko dosť krásne zakvitlo, ovocia bude predsa málo, pretože ho zkazily pongrácke mrazy; hrušiek a jablk ešte len bude, slivák a orechov bude ale veľmi málo. Slovenské porekadlo ale hovorí, že orechovej biedy nebolo, a sotva bude. No ale zato s blahou nádejou hľadíme do budúcnosti lebo sa kocháme, že tohoročné úrody budú lepšie, nežli boly vlaňajšie. Dal by Pán Boh aby tak bolo, lebo ľud má veľké výdavky, daň tiež veľkú, nuž a jak sa neurodí, jakože to všetko zaokryje.

V Opatovcach, neďaleko od nás ležiacej obci stavajú kaplnku. Veľmi pekne od nich, že taká malá obec, jako sú Opatovce, prichytila sa k stavaniu kaplnky na svoje vlastné trovy. Želám im mnoho zdaru a šťastlivé skončenie tejže stavby. Aj vo Veľkej Chochoľnej boli ešte lanského roku vystavili kaplnku, na ktorú dostali hojnú pomoc od jeho osvietenosti biskupa nitrianskeho Imricha Bende a potom od osvietenej grófký drietomskej dostali viac tisíc tehál z jej tebelne, aj všetko čo je treba k ozdobeniu oltára a kaplnky. Kaplna ešte není vysvätená, nezadlho ju zaiste vysvätia.

V obci Turnej minulú nedeľu zomrel jeden chlapec 11 rokov starý následkom opilosti a nepozornosti rodičov, ktorí majú len toho jedného chlapca, maznali sa s nim, všetko mu k vôli robili. Áno, sám otec v svojej zaslepenosti dával vždy svoju porciu páleného chlapecovi, od čoho sa tento tak naučil piť, že bez pálenky ani byť nemohol, a len vždy zhladával, kde by k pitiu dôjsť mohol. Minulú sobotu vyplnila sa jeho žiadosť. Do tanejšieho aparátu došlo totiž viac sudov liehu, do ktorého keď nalial vody narobil dosť silnej hnusnej šbrgony, tohoto sa úbohy chlapec tak napil, že o krátky

čas zomrel. Nešťastná pálenka a ešte nešťastnejší ten, kto ju pije.

Srdečný pozdrav cteným čitateľom.

Gustáv B. Pravdomil.

Rodinný kruh.

Gazdovský dvor.

Sú obce, ktoré so svojimi úhľadnými, vybielenými domami, zvlášte ale opatrne zariadenými dvorami prekvapia cudzieho cestovateľa.

— Súci gazdovia — rieknu — milujú poriadok a čistotu.

Boli sme ale aj v takých obciach, kde ani zovňajšiu čistotu, ani úhľadnosť domov, ani cieľu primerané zariadenie dvorov nemajú na zreteli.

Avšak nielen o matke stojí to príslovie, že pozri matku, vezmi Katku... ale aj o tom, že pozri gazdov dvor a poznáš celé jeho gazdovstvo.

Nájdeme gazdov — a to z väčšej časti — že majú celý svoj majetok na dvore nakopený. Tam majú hospodárske stavy, náradia, zásobu dreva a krme. Kto teda nezná v tomto pravý poriadok držať, ten má veru zriedka pohodlie.

Dedinský gazda môže sebe s malou útratou, ale s tým väčšou múdrosťou, obratnosťou zariadiť svoj dvor.

Najväčšiu váhu nech kladie na čistotu. Dvor po dajedného gazdu je opravdové blatnaté more. Piesok, brudy, kamenia má takrečeno pod nosom. Má aj čas, aby tento neporiadok s domácimi odstránil. Ale mu chýbuje cit čistoty. Tá mu neznepokuje zrak, ani to ho netkne, keď sa lichva po kolena v blate brodí.

V podobnom neporiadku sú sem tam vozy, sane, pluh, brány atď. a tým sú aj nebezpečiu a premenám času vystavené. Obyčajne ich vtedy zhradáva, keď ich už potrebuje. Pravda z väčšej čiastky najde také pohŕňané, rozpadané.

Koľko krát ale mal čas, aby si dajakú malú kôľnu (šopu) postavil... Však ale aj k tomuto treba vôľa a usilovnosť.

Obozretný gazda ďalej tak si zariadi svoj dvor, že v čas nebezpečia požiaru obrana tým snadnejšie bude môcť byť prevedená. Maštal alebo iné stavania nech neumestní tak, aby jeho dvor bol opravdové hniezdo požiaru.

Na mnohých dvoroch nie je studne, alebo keď aj je, tak je zanedbaná, že vodu z nej dostať je nemožnosť. Zruby sú na nich pohŕňané. Div Boží, že sa neprihodí nešťastie...

Nuž a čože mám ešte rieknuť o hnoji? Na koľkých dvoroch že je vykopaná hnojná jama, aby hnojnica neroztekala sa po dvore a tak aj do studne.

Aj umiestnenie krmu zapríčinilo už mnoho ráz trpkosti, škody lenivému, rozmýšľať nezaujúcemu gazdovi. Keď nebezpečenstvo vypukne, vtedy bedáka, že

veru keby si ho bol ináč umiestnil, bol by ho snadno zachránil.

Dobrý gazda obráti zreteľ svoj aj na plot, lebo zlý plot zašpiní dvor. Ba ešte, keď susedný dvor nie je dobre oddelený od nášho plotom: veru veľa šarvátky povstane. Nadarmo tvrdili starí Grékovia: „Zlé susedstvo večná kľatba.“ Toto ale najviac pre zlý plot povstane.

Po všetkom tomto len to rieknem, že veru zlý je je to gazda, ktorý si nezná dvor v poriadku držať. Preto usilujte sa k tomu!

Dielňa malého gazdu.

No, čože to už zase bude?

Teda už to chcú, aby mal gazda aj dielňu, ako remeselník alebo priemyselník. To len nemôže nik žiadať, žeby gazda pomimo orania, siatia viac znal, alebo iným sa zaoberal. Veď len nebude čičmy šiť, klobúky váľať, ani šaty hotoviť! Teda čože chcú iné?

Síce chceme a to aj určite hovoríme.

Lebo ten malý gazda, ktorý nemá pri ruke aj vrtajúce a strúhajúce nástroje, iným slovom dajakú malú dielňu, je len z polovice gazda.

Tak, tak drabí moji! Bárs jako krútite hlavami, ale tomu je tak!

Ja som poznal jedného malého gazdu, ktorý bol opravdu polovičatý mašinista. Tento bol tak sbehlý vo všetkom, že keď sa mu na mláčačke voľačo pokazilo, hneď to zbadal a keď len nebola dajaká značnejšia chyba to si on sám napravil.

No vidíte, nielen na mláčačke sa môže chyba stať, ale aj na inom gazdovskom riade. Jako je dobre v takomto páde, keď máme pri ruke vrtajúce a strúhajúce nástroje. Keď sa na pr. medzi prácou nakrývi daktorá šrauba, alebo sa udá iná chyba, pre ktorú musíme prácu zastaviť, s koľkou ztrátou to chodí. Keď pri daktorom stavaní daska, brada spadne, keď vetor pár šindlov zo strechy vytrhne, keď sa maštalné dvere dobre nezatvárajú, keď vypadne na pôre dno, zlomí sa na vidlách porýsko — čo robí obratný gazda? Vynesie zo svojej malej dielne nástroje a napraví si to.

Taký gazda ale, ktorý len natoľko privedie, že zná rovné brázdy váľať a rozsievať, ten lebo platí za každú maličkosť, alebo nechá celkom spustošiť náradie a požičiava od suseda.

Obozretný, múdry gazda pomaly nadobudne si takéto vrtajúce a strúhajúce nástroje. Lebo na kladivko, hoblík, pílník, nebožiec, kliešte atď. má práve takú potrebu, jako na samé gazdovské náradie.

A nie je toho domu, v ktorom by nebolo možno pre tieto dajaké osobitné miestočko ustáliť.

Však ver, že sme dost oprávnení to rieknuť, že každý na dačo súci malý gazda nech má dielňu.

Mnoho krát som skúsil, že rodičia preto hrešia odrašťe dieťky, lebo sa takýchto nástrojov dotýkajú.

Preto ich netreba hrešiť. Nech si obľúbia vrtanie, struhlikovanie. Nech zvyknú rozmýšľať o tom: jako treba toto alebo tamto zhotoviť.

Z takých detí, ktoré sa pri boku svojho otca zavčas navyknú ku takejto práci, stanú sa riadne opatrní, obratní, rozumní hospodári. Zaopatria si už v mladom veku remeselnícke nástroje, z ktorých — keď sa samostatnými stanú — zariada si celú malú dielňu.

Takáto dielňa by mala byť ešte aj v tých najmenších gazdovstvách!

Kladivo.

BESEDNICA.

Ženská choroba.

— Dľa cudzieho. —

Vráatec je dedinka medzi vrchami. Má svoj obecný úrad a veľkou chybou tohto predstavenstva je, že veľmi často vydržiava zasadnutia. Od tohto však väčšou chybou je, že sa na týchto zasadnutiach nikdy nič nevykoná, to jest vykoná sa znamenitá práca vyprázdnením niekoľkých fliaš. Čo je ale najväčšou chybou je to, že na týchto zasadnutiach verne svojmu úradu nikdy nechýbuje prisažay Ján Šturec.

Ján Šturec nikdy nechýboval na zasadnutí výboru. Zasadnutie započalo sa vždy večer a trvalo často až do polnoci. A Šturec jako dobre sa cítil na zasadnutí, tak zle cítiel sa pri ľahnutí, lebo jeho drahá polovička nikdy neopomenula mu spánok náležite „osladit“.

To osladzovanie riadne pozostávalo zo slov: tulák, darebák, povaľáč, keby mňa, to jest už ako Šturecovej nebolo, žraly by ta vši, šiel by si po žobraní a ja, už ako Šturecová, mohla by i zhytúť, keď by na mňa niečo prišlo.

Šturec sa vtedy vždy obrátil tvárou k stene a jako by bol sluch ztratil, nepočul alebo počul nechcel ani slova.

A na zasadania výboru i ďalej riadne chodieval... A „osladzovanie“ spánku ďalej pokojne trpieval.

Raz tiež po zasadnutí okolo polnoci Šturec dotackal sa domov. Otvori dvere — ticho. Vyzliekne sa — ticho. Ľahne do postele — ticho. To Štureca pomýlilo. Zvykol už ku kriku svojej polovičky. Za chvíľu rozmyšľal. Potom vstal, bojzlive pristúpil k ženinej posteli a pozre na ňu pri bledom svetle lojovej sviečky.

Objala ho hrúza. Žena akoby skrablá, oči vyvalené a na ústach pena. Čo robiť? Potrasie ženu, tá ani slova.

— Musí byť veľmi zle! — súdil z tejto mlčanlivosti ženinej úbohý Šturec.

Chytrý vzal handru, namočil do vody a priložil jej studený obkladok na hlavu.

Žena trochu precítila a tázala sa:

— Kto je to?

Šturecovi vstaly dúpkom vlasy. Žena bola ako na rozume pomätená.

— Nuž či ma neznáš? tázal sa Šturec úzkostlivo.

Žena na toto ako by bola trochu prišla k sebe, aspoň tak to súdil Šturec, keď počul polovičaté slová.

— Tul..., dareb..., pov..., žobr..., pal...

Na toto si Šturec ľahnul v presvedčení, že jeho starej nebude do rana nič.

Ale rano bolo ešte horšie než v noci. Šturecová mala takú triašku, že ju skoro z postele vyhodila. Nuž jej zase priložil obkladok na hlavu, ale ona ho zase nepoznala.

„Kto je to?“ tázala sa.

„Či ma neznáš? Veď som to ja, tvoj muž!“

Nedostal žiadnej odpovede a žena bola len ďalej bledá ako stena a oči stály jej stĺpom. Šturec poškrabal sa za uchom a šiel pre starú Zvarkovú, známú mastičkárku celého okolia, aby sa išla podívať, čo sa to tej jeho starej prihodilo.

Zvarková prišla, sadla si k posteli a začala sa Šturecovej dozvedieť, čo jej chybuje. Šturec dovedúc Zvarkovú vyšiel z chyže, aby sa obzrel po statku v gazdovstve, ale sotva vykročil z chyže, počul prehovoril svoju starú. Zastal tedy a počúval pri dverách.

Ale sa z tej reči veľmi nepotešil.

Šturecová ponosovala sa Zvarkovej na tisícere ťažoby v žalúdku, v hlave, v prsách a v boku. Šturec z reči svojej chorej ženy len to cele dobre vyrozumel, že jazyk má zdravý.

Onedlho prišla Šturecovú navštíviť i kmotra. Utrápený Šturec stal si zase ku dverám a opäť zaslúchol tie isté otázky a tie isté odpovede o pichaní v boku, o ťažobe v žalúdku, o bóli v hlave a o trhaní v prsách.

Kmotra, osoba skúsená, hovorila čosi o žiči a spomínala lekára a apatieku. A potom keď sa odoberala, neopomenula Šturecovi povedať, aby čím skôr šiel pre lekára, lebo že môže byť ešte horšie.

Zapriahnul teda svojho koníka a hnal do blízkeho mestečka pre lekára.

„Pán doktor, keby sa páčilo k nám!“

„A čože je?“ tázal sa lekár.

„Ah, nuž žena mi je zle.“

„A čože jej chybuje?“

„A veru ja neviem. Zdá sa mi že jej je nič!“

„A mňa teda prečo voláte, keď je vašej žene nič?“

„Tak to kázala kmotra. Tá s ňou hovorila a povedala, aby som šiel pre doktora.“

„A načo že sa ponosuje?“

„Ah, nuž na všetko! Má vraj bóle v hlave, v bruchu, v žalúdku, v prsách. Ale jazyk má zdravý.“

Lekár sa trochu usmial a sadol na voz. Šturec pohnul.

Viezli sa už hodnú chvíľu, keď sa lekár, zapáliec si na cigaru, znova pýtal:

„Rieknite mi len rovno, čo je vašej žene?“

Šturec poloziac bič na sedlisko sadnul si naň, poškrabal sa za uchom a obrátiac sa tvárou k lekárovi, hovoril:

„A veru ja, pán doktor, neviem, čo je to za ženská choroba. Včera, keď som prišiel zo zasadnutia obecného výboru...“

„Do kedy trvalo to zasadnutie?“ pýtal sa doktor.

„Do polnoci. Nuž prídem domov a žena ani slova. Len zle a zle jej bolo. So mnou ani prehovoriť, ale keď prišla kmotra, to sa jej na krčie a bôle ponosovala tak, že sa človeku až srdce pukalo. Idem k nej a pýtam sa jej, či neist pre lekára, ale ona ani slova. Ale s kmotrou to sa už vysbovárala. Len so mnou nie.“

Lekár sa pod fúzy usmieval.

„Nuž Pán Boh vie, čo je to za choroba. Pán doktor, nech ju len dobre prežrú. Aj prv ju takéto bolesti trápievaly, ale nikdy, nie tak veľmi, ako teraz.“

„A kedy tie bôle na ňu prichádzaly?“ tázal sa lekár s významným pohľadom.

„Vždy v noci. A to skoro vždy vtedy, keď som prišiel zo zasadnutia obecného výboru.“

Lekár už teraz by bol vedel ustáliť chorobu Šturecovej a aj radu by bol vedel dať.

Šturec pohnul konfka. Lekár však, ktorý celú noc bol na ceste u dvoch chorých v susedných obciach, povedal Šturecovi, aby hnal len pomaly.

Šturec pritiahol opraty, tvárou obrátil sa k lekárovi a chtiac vedieť čo to môže byť za choroba, začal sa dozvedať:

„Pán doktor, či tú moju starú bude možno vyliečiť z tej choroby?“

„To bude závisieť od dvoch okolností,“ vetil lekár podivajúc sa ponad okuliare na Štureca. „Každá choroba má svoju príčinu. Keď odstránime príčinu, choroba prestane.“

Šturec tomuto neporozumel dobre, ale lekár nejavil vôle ďalej mu to vysvetľovať.

Medzi tým, čo Šturec viezol lekára, pri jeho starej bola celá ženská porada. Prišla i druhá kmotra, švagriné, susedy a totky a každá vedela niečo poradiť. V chyži bolo veľmi živo, ale keď doktor otvoril dvere, všetko utíchlo a klebetnice tratily sa po jednej z chyže tak, ako by tam ani nikdy neboly bývaly.

Lekár pristúpil hneď k nemocnej, medzi čím Šturec stal si do kúta pri peči a odtiaľ díval sa na „visitirovanie.“ Lekár chytil tepnu nemocnej, čítal pulsy divajúc sa na hodinky, potom sa s významnou tvárou pýtal na to pichanie v boku, ťažobu v žalúdku, krčie v prsách. Poklepal prstami choré miesta tela, kázal jej vypľaziť jazyk a potom jej pohladil tvár so slovami:

„No, dobre! Všetko je dobre!“

Šturec na to prikročil ku stolu, vytiahol fiociek, vyňal čistý hárok papiera, flašku s atramentom a pero. Pero poslnil v ústach a položil na stôl. Potom stal si bližšie ku posteli a s výrazom zvedavosti na tvári hľadel na lekára, čo povie.

Lekár si prešiel rukou po tvári, dva-tri krát prešiel po izbe a potom znova si sadnul ku posteli chorej.

„Tak, Šturecová, vy potrebujete pokoj, len pokoj.“

„A či moja choroba potrvá dlho?“ pýtala sa ho chorá.

„To závisí od vás. Akonáhle budete sa cítiť lepšie, vstať môžete hneď. Musíte si ale dávať pozor. Nesmiete sa rozčuľovať a nesmiete sa hnevať...“

„Vidíš,“ ozval sa Šturec, „vidíš, však ti ja vždy hovorím, aby si sa nehnevávala!“

„Ako že by sa nemala hnevať, pán doktor,“ začala Šturecová, sadnúc si v posteli. „Každý štvrtok chodí na akési zasadnutie a vždy mi príde po polnoci ožratý domov. Ah, ja nešťastná stvora. Taký tulák, darebák, povľač, hladom by mohla zhytnúť pri ňom, keby mňa nie, už dávno by chodil so žobráckou palicou. O gazdovstvo sa nestará, ale piť, žrať, každý štvrtok, to hej...“

„No, len sa utíste,“ poznamenal doktor. „A vy, Šturec, aby sa vaša pani manželka trochu uspokojila, nechodievajte na zasadnutia. Tu jej prepíšem vódku a a z tej nech užíva každé dve hodiny za jednu jedácu lyžicu. Myslím, že netreba, aby viac prišiel ju pozreť.“

Šturec zaviezol lekára späť a zároveň doniesol i flašku s tou medicínou. Ale ako sa počudoval, keď videl ženu už cele zdravú variť obed v kuchyni.

„No, a z tej medicíny nebudeš?“ pýtal sa jej.

„Nie, ty starý tulák. Ale ak ešte raz prídeš v noci ožratý, naskutku budeš musieť ísť pre doktora a ty potom budeš príčinou mojej smrti?“

Šturec poškrabal sa za uchom. Tri zlaté doktorovi, štvrtú za medicínu, to sa mu zdala byť drabá zábava. Od tých čias síce chodieval na výborové zasadnutia, ale vždy sľúbil, že o 9. hodine bude doma. A Šturec svoj sľub aj zadržal, a nikdy viac nemusel ísť pre lekára.

HOSPODÁRSTVO.

Volačo o okopávaní zemiakov.

Gazdovia naši s roka na rok okopávajú kukuricu, zemiaky, ale preto zriedka myslia na to, že...

— Na, tu ho máš zas! vlastne jakáže tajnosť by aj bola pri okopávaní?

— Načo to znať, povie na to jedon-druhý gazda, tak sme navykli, tak sme videli, odkedy len žijeme.

— Ale nielen potiaľ, moji milí! Dobré je to veru znať. Lebo keď jakovosť toho nahliadneme, vtedy o veľa správnejšie môžeme konať prácu a čo je hlavné, v svojom čase.

Nebude tedy daromné, keď sa napred porozprávame o okopávaní zemiakov.

Keď okopávame, vtedy spodnú časťku byle pokryjeme zemou. No hľa, s týmto zachádzaním jakoby nútíme bylu, žeby na zakrytých svojich čiastkach nový koreň hnala, na nových koreňoch nové bobule tvorila. *Teda väčšiu úrodu aby vydala.*

Okopávaním ďalej učiníme zem sypkou. Ozaj prečo je toto dobré? Preto drabí moji, aby do nej povetrie a svetlo z vonku lepšie mohlo vniknúť a stráchnately tie látky, z ktorých sa bylina živí. Lebo veru známe, že byliny práve tak potrebujú potravu, jakokoľvek človek alebo zviera.

Okopávaním potom aj burinu ničíme, v hľinačke, v tvrdej zemi ale napomôžeme, aby po nenadálych prškach ukazujúca sa zbytočná voda, (ktorú zemiaky nefúbia), čím rýchlejšie a čím snadnejšie mohla stiecť a slnko aby skorej ohrialo zem.

No vidíte, teda keď gazda a robotník zná toto naporad, nahliadne, že koľký chosť má okopávanie, veru že dôkladnejšie bude pracovať alebo dá pracovať, lebo vie, že to nenie taká ozdobná komédia, lež vážna vec ku dosiahnutiu úrody.

Veru tak, ale okopávanie len vtedy má veľký účinok, keď vynájde jeho čas a spôsob.

Hľinačka a tvrdšia zem požaduje lepšie okopávanie, nežli piesočnatá. Lebo do hľinačky medzitým aj plytkejšie sadíme zemiaky, teda potrebujú novú zem, aby mohli nové bočné korene púšťať, a potom pri takejto zemi skôrnatenie povrchu je o veľa nebezpečnejšie, nežli pri piesočnatej. Konečne hľinačka má väčšiu potrebu, aby voda rýchle stiekla a slnečné teplo došlo.

Piesočnatá zem je sypkejšia, do tejto môže povetrie ľahšie vniknúť, ani jej povrch sa tak ľahko nezokôrnatie, aj vlaha ju snadnejšie prejde. Tak teda požaduje menšie okopávanie. Ea, keď bobuľa aspoň na 10. ctm. hlboko leží, vysoké okopávanie — zvlášte v suchom čase — škodí. Zem totiž prílišne vyschne po okopávaní, tak že bylina celkom uvädne. Tu teda musíme pozorovať.

Aj to je dôležitá otázka, jako a kedy máme okopávať?

Tú zem, ktorú pod kríčkom nasbierame, na drobno ju roztlčeme, aby bylu dobre zakryta, ku nej sa prilnula.

Okopávanie teda môže len obratný a svedomitý robotník so zdarom previesť.

Lenže to nezávisí voľdy od robotníka. Tvrdu, vyschnutú zem, taktiež aj vlhkú, lepiacu sa zem robotník ani pri tom najväčšom namáhaní sa nevládze rozdrobiť, potľeť.

Z tohoto vysvitá teda to poučenie, že vtedy okopávajme, keď je zem ani nie prílišne suchá, ani prílišne vlhká. Usilujme sa vtedy okopávať, keď je zem dost vlhká, vtedy od seba sa rúca.

S okopávaním neodkladajme na dlho, lebo z toho budeme mať škodu, ale ani pri včas nečiňme, lebo vtedy slabé byle zasypeme, skrze čo pretrhneme na čas jej vyvíňovanie.

Akonáhle zeleň zemiaka sa už natoľko vyvinula, že sa nemusí báť od zasypania, môžeme sa prichytiť ku práci.

Ale pozorujme na ruky kopáčov. Lebo nesvedomiti robotníci nie veľmi radi zatínajú motykou popod kríčky, ale len z pomedzi radkov vyberajú zem a dávajú ju medzi bile. Tak pod kopcom zostane zem tvrdá a tam vyvíňujúca sa burina môže vyrásť.

Kluiso.

Vyzvanie k predplateniu!

Na konci prvej polovice beziaceho roku úctive prosíme čl. slovenské obecnstvo, aby sa na časopis váš ráčilo predplácať, a aby ho všemožne rozširovalo. Túto úctivú prosbu preto sa opovažujeme predniesť, lebo sme si povedomí toho, že len dobré chceme milému slovenskému ľudu. Odkedy časopis náš vychodí, neunavne sme pracovali na tom, aby sme členým čitateľom našim poskytli zdravý duševný pokrm. Všetmožne sme nástojili na tom, aby sme našim milým rodákom poskytli v časopise našom taký prostriedok, pomocou ktorého dozvedia sa v krátkosti o všetkom tom, čo sa deje v politickom svete, popri tom ale usilovali sme sa slovenskému ľudu v našom časopise aj taký prostriedok poskytnúť, pomocou ktorého bude si vstave popri politických aj všeobecné známosti rozmnožiť a popri tom mravne sa sošľachtif.

Aby tedy časopis náš tejto vytknutej úlohe čím lepšie bol vstave zodpovedať, **popri politike** donáša v každom čísle viac **poučných článkov**, donáša **mravno-poučné rozprávky a rozjímania**. Jedným slovom je tak rozmanitého obsahu, že v ňom najde **jak politik, tak aj s politikou sa nezaoberajúci** mnoho zaujímavého a poučného. Časopis náš je, čo sa týče **objemu, najobširnejší** a čo sa týče **obsahu, najrozmanitejší** a **najbohatší** z pomedzi všetkých slovenských ľudových časopisov.

Politický smer nášho časopisu je **vlastenecko-liberálny**. Zodpovedne nášmu politickému programu v prvom rade bojujeme a aj budúce bojujeme **proti nevlasteneckému smeru národnostných prepiatcov**. Panslávski agitátori rozsievajú semeno nenávisti v našom dobrom ľude oproti bratom Maďarom, s ktorými žijeme už od tisíc rokov bez toho, aby kedy bola povstala medzi nami nejaká nesvornosť. My sme užívali svoj materinský jazyk slobodne tisíc liet a užívame ho aj teraz. Nik nám ho nebral a nik nám ho ani neberie. Lúbili sme vlast našu a ľúbime ju aj teraz a ľúbif ju aj budeme. Nikdy sme nehľadali za hranicami bratov, ani ich nehľadáme, ani ich hľadať nebudeme. Bratmi sú nám Maďari, s tými žijeme a žif budeme. **My sme boli vždy dobri Uhria, nimi sme a nimi aj zostaneme**. Bojovali sme vždy za vlast našu drahú, krv svoju sme cedili za celistvosť jej, za zveladovanie jej. Rovné práva s bratmi Maďarmi a s inými vo vlasti žijúcimi národnosťami sme požívali vždy a ich aj požívame.

Ďalej odhodlane budeme bojujeme aj proti **ľudárom**, ktorí sú **pre pokoj krajiny práve tak nebezpeční**, jako národnostní agitátori. Národnostní agitátori popudzujú proti všetkému, čo je

vlastenecké, ľudari ale proti všetkému čo **nenie katolícke**. Účinkovania obúch sú nanajvýš škodlivé pre krajinu, lebo agitácie ich podryvajú svornosť a bratskú lásku medzi občianstvom našej miléj vlasti. Úlohou našou bude tedy, aby sme dobrý slovenský ľud vystrihali pred agitáciami týchto stránok.

Na základe v krátkosti podaného programu prosíme o **ďalšiu dôveru** ct. obecnstva, prosiac priateľov našich zásad, aby časopis náš všemožne rozširovali.

Vlastenecký smer a liberálne zásady, ktoré zastávame, zaslúžia všestrannú podporu.

Časopis náš **stojí ročite len 4 koruny.**

na pol roka **2** »

na štvrt roka **1** korunu.

Dopisovatelia dostanú **zdarma** časopis náš.

Predplatitelia «Slovenských Novín» dostanú časopis náš za **pol ceny**.

Smrf. Badenská kňažna Jozefína, vdova po kniežatu Karolovi Antonovi Hohenzollern Sigmaringen v 87. roku svojho života zomrela v Sigmaringene. V zosnulej, ktorá bola chovanicou Napoleona I., rumunský kráľ Karol oplakáva svoju matku.

Vyznačenie admirála Spauna. Barón Heinrich Spaun, admirál rakúsko-nhcrského válečného loďstva tieto dni svätíl 50ročné jubiläum svojej služby v námorníctve. Jeho veličenstvo z tejto príležitosti upravil na jubilanta najvyšší rukopis, v ktorom vyslovuje mu svoje uznanie za dlhoročnú vernú službu a zároveň sdeľuje mu, že ho vyznačil veľkým krížom rádu Leopoldovho.

Vysvätenie vacovského biskupa. Nového vacovského biskupa grófa Karola Csákyho dňa 17. t. m. za skvelej assistencie kňazstva vacovskej diecesy vysvätil knieža-kardinál Vaszary v ostrihomskej basilike v prítomnosti veľkého obecnstva. Na slavnostný cirkevný výkon došlo do Ostrihomu dvadsať rozličných deputácií. Na čele členov grófskej rodiny Csáky prítomný bol gróf Albin Csáky so svojou manželkou. Pri posviacke, keď prečítaná bola pápežská bulla o präkanonisácii vacovského biskupa a keď knieža-primas odovzdával gr. Csákyemu odznaky biskupstva, nový biskup tak bol dojatý, že sa pustil do plaču. Nový biskup potom požeňnal prítomné obecnstvo. Po vysviacke deputácia mesta Vacova pozdravila biskupa. Po prijatí mnohých deputácií knieža-primas dával obed, na ktorý pozvano bolo 77 hostov. Pri obede odzneli zdravice na kráľa, primasa, nového biskupa a na rodinu Csákych. Inštalácia nového biskupa bude pravdepodobne v auguste.

Úradná návšteva. Föiispán trenčianskej stolice Gejza Osztroluczky minulý týždeň pokračoval na svojej úradnej ceste po stolici a prezkúmal slúžnovské úrady jak v Bánovciach tak i v Ilave, kde všetko našiel v poriadku. Na obúch miestach uvítali blavného župana nie s menšími slávnostami a cváciami, než na Čáci a v Žiline. V Ilave dekan a farár ilavský dr *Chorényi* uvítal hlavného župana v mene obecnstva pri triumfnej bráne stojacej na dolnom konci obce. Deputáciu mestečka Ilavy viedol rychtár Mikuláš *Dudáčsek*, ktorý v slovenskej reči pozdravil hlavného župana a tento tiež v slovenskej reči odpovedal. V Bánovciach opät a farár *Mihalik* a evanj. dekan *Riesz* povedali vzletné reči na bankete ku počte hlav. župana sriadenom. Toto okázalé prijatie föiispána Osztroluczkeho je len opätovným dôkazom toho nášho tvrdenia, že Osztroluczky požíva všeobecnú úctu v celej stolici a že tam už prestávajú tie trenice, ktoré trenčianskej stolici tak veľmi škodily.

Dobročinnosť. Veľkováradský biskup Lavrenc Schlauch 20.000 korún daroval na pensijný fond bájnikov účinkujúcich v lesoch veľkováradskej kapitule.

Minister Lukács čestným mešťanom Kremnice. Jako známo slob. kráľ. hlavné bauské mesto Kremnica zvolila ministra finančných záležitostí Ladislava Lukácsa za čestného mešťana. Skvostne vystavený diplom čestného mešťanstva odovzdala ministrovi tieto dni pod vedením vyslanca Ámona deputácia, ktorej členami boli mešťanosta Jozef Chabada a opät-farár Imrich Belházy. Deputácia potom navštívila aj Alexandra Erdélya, bývalého ministra pravosúdia, ktorý už od rokov je stálym hosťom mestu Kremnici prináležajúcich Štubnianskych Teplíc.

Nový ostrihomský kanonik. Ostrihomský kanonik a titulárny opät dr Štefan Rozzival vymenovaný je za nitrianskeho arcidiakona a na taktó uprázdnené kanonické štallum ostrihomskej kapitule vymenovaný je pápežský kamarás a dvorný kaplán dr August Fischer-Colbrie, správca viedeňského Augustineuma.

25 rokov kňazom. Izidor Machovich, opät-farár krupinský minulú dni slávil 25ročné jubiläum svojho kňazstva. Z tejto slávnostnej príležitosti pripravilo obecnstvo mesta Krupiny jubilantovi milú ováciu, krem toho početní ctitelia a priatelia pozdravili jubilanta telegrafične.

Vyznačený nádenník. Jeho veličenstvo kráľ Andrejovi Šomovi, nádenníkovi pracujúcemu v kráľovskej zahrade v Gedelove, za dlhoročnú a vernú službu udelil strieborný záslužný kríž.

Učené devy. Prvou devou, ktorá obdržala titul doktora, je slečna Maria *Schmidt*, dcéra býv. štát. sekretára a kraj. vyalanca baňskobystrického Jozefa Schmidta. Slečna tieto dni bola promovovaná za doktora filosofie na budapeštianskej universite. — V Temešvári Irma Kádárová, dcéra jedného tamojšieho zámožného a popredného statkára složila na kupeckej vyššej škole maturitnú zkúšku. Je to tiež prvý prípad v Uhorsku, že ženská složila kupeckú maturu.

Naukobehy o ručných prácach. Ten krajinský spolok, ktorý si vytкнуť za cieľ zdokonaľovanie ručných prác, toho roku v Baňskej Bystrici a v Segedíne zavedie taký naukobeh, na ktorom môžu sa naši gazdovia naučiť, ako si majú stavať a zariadiť menšie hospodárske budovy. Minister orby povolil spolku na ciele tohoto naukobehu 8000 korún štátnej podpory.

Dobšinský mešťanosta Béla Szontagh, ktorý, ako známo, strelil si do prsa, nepodľahol svojej rane, jako sa to bolo sdeľovalo, ba natoľko je už lepšie, že vyviazne z ťažkej rany. Szontagh zotavuje sa a onedlho bude môcť zaujať svoj úrad. Čo primalo mešťanostu k osudnému činu, ešte ani teraz nevedno.

Príkladný trest jedného matrikára. Kráľ tabula v Segedíne Karola Mayera matrikárskeho úradníka v Zombore odsúdila na pol tresta roka od trestnice, lebo minulého roku viackrát vydal falošné povolenie ku manželskému sňatku.

Nešťastná rodina. Ťažké nešťastie uvalilo sa na rodinu marmarossigetského mešťana Alexandra Debreczenyiho. Nešťastie počalo sa tým, že zomrela jeho dobrá manželka a prišla do domu macocha. Najstarší syn Debreczenyiho, ktorý bol lekárnickým praktikantom, rozhorčený nad počínaním si zlej macochy zastrelil sa na hrobe svojej matky. Zvady však neprestaly ani potom následkom čoho zastrelil sa i otec Alexander Debreczenyi. Otca nasledovaly jeho dve dcéry: staršia prišla do Budapešti a tu skočila s retazového mostu do Dunaja a utopila sa; jej mladšia sestra ale otráвила sa. Posledný bol najmladší syn Debreczenyiho, Alexander, ktorý sa tieto dni zastrelil. V svojom poslednom liste píše, že kliatba jeho nešťastnej rodiny primala ho ku osudnému kroku. Tak vybyla behom jedného roku celá rodina.

Strašné nešťastie udalo sa v jednej fabrike na rachéty v Erzsébetfalve, v susedstve hlavného mesta. Dosavád neznámym spôsobom vybuchla jedna bomba, od ktorej chytily sa ostatné výbušné látky. Výbuch bol hrozný a len keď sa dym pozdvihol, ukázala sa celá hrôza nešťastia. Tri nešťastné robotníčky zhorely na uheľ, jeden 13ročný chlapec a jedna 21ročná robotníčka o chvíľu a dve robotníčky na druhý deň následkom veľkých popálenín zomrely. Hovorí sa, že nešťastie zapríčinil správca fabriky Berényi, ktorý vraj fajčil medzi výbušnými látkami. Je však podivné, že Berényimu krem oškvrknutia vlasov a strachu nestalo sa nič. Tlak povetria vyhodil ho z dielne cez otvorené dvere na dvor. Vyšetovanie je zavedené jak proti Berényimu, tak i proti majiteľovi fabriky Adolfovi Emmerlingovi.

Suché pivo. Dľa istého odborného listu zamýšľajú posielat do horúcich krajín, kde je ťažko ľad si zaopatřit suché pivo v spôsobe prášku, ktorý obdržia odparením piva. Tento prášok smiecha sa jednoducho s vodou, liehom a pridá sa do neho kyseliny uhličitej (v spôsobe sodovky) a pivo je hotové. Z Ruska vraj mnoho takéhoto suchého piva posielajú do Egyptu a na západné pobrežie africké.

Zlodej útočníkom. Policajt Alexander Szegedi tieto dni v noci chytil jedného zlodeja, práve keď sa chcel vlámať do jedného obchodu v Budapešti a viedol ho na policajný úrad. Zlodej však náhle vytiahol revolver a strelil policajtovi do hlavy. Policajt padol a zlodej sa dal na útek. Avšak výstrelom upozornený jedon druhý policajt zlodeja chytil a odviedol na hlavný kapitanát. Lúpežník je 28ročný krajčírsky pomocník z Berlína menom Pavel Reichet a tak v Nemecku jako i v Rakúsku spáchal mnoho lúpežných krádeží a v Mníchove olúpil viac chrámov. Už niekoľko rokov sedel i v žalári, ale pozdejšie lekári vyhlásili ho za šíalenca, následkom čoho umiestnili ho v jednom blázinci, z ktorého nedávno ušiel do Uhorska. Stav nešťastného policajta, ktorého odviezli do nemocnice, je veľmi povážlivý.

Nešťastie. Na stanici vo Zvolene udal sa tieto dni smutný prípad. Kuričský učeň Karol Béres následkom vlastnej neopatrnosti dostal sa medzi dva rušne, ktoré mu smiaždily telo. Nešťastný chlapec následkom utrpeného ťažkého úrazu o niekoľko hodín pozdejšie vypustil ducha.

Tyfus v Košiciach. Z Košíc oznamuje sa, že tam zvláste medzi vojskom zúri tyfus. Viac dôstojníkov a vojakov ochorelo na tyfus. Vojanský kňaz Franc Székács 18. júna zomrel na túto nebezpečnú chorobu.

Besná črieda. V Starej Beči (báčbodrogská stol.) do čriedy rožného dobytku pasúceho sa na lúke dostal sa jakosi jedon besný pes, ktorý zo 116 kusov skoro 40 kusov pohryzol. Poslal už 20 kusov liehvy zabili a ostatný dobytok postavili pod zdravotnícky dozor.

Kto vedel lepšie klamať? Zajímavý rozhovor vyvinul sa pred nedávnom medzi poddôstojníkom a kapitánom jedného švédskeho pluku. Kapitán bol známy jako prísny a neúprosný milovník poriadku a preto sa ho všetoia vojaci veľmi báli. Len jedon poddôstojník nejvil pred svojim kapitánom žiadnej bázne, a zdalo sa, že mu práve preto jeho veliteľ je prajný. Nedávno chcel poddôstojník dostať krátky urlaub a preto vyhľadal kapitána — „Prečo chcete odcestovať?“ pýtal sa kapitán udivený. Poddôstojník odpovedal: „Moju manželka, ktorá odcestovala ku svojej matke, žiada aby som ju navštívil; je nemocná, aj naše dieťa je choré.“ — Kapitán pozeral na poddôstojníka so zvláštnou záľubou a potom riekol vážne: „Nuž môj milý, to sú veru podivné okolnosti. Dnes rano som obdržal od vašej manželky list v ktorom ma žiadala, aby som vám nedovolil ísť za ňou, lebo že je vždy zvada koľko ráz sa s vašou svokrou stretne. No, čo poviete na to?“ — Poddôstojník bol za krátky čas zarazený a už sa chcel vzdialiť, lež čosi mu prišlo na mysl. — „Pán kapitán,“ riekol skromne, „smiem sa vysloviť celkom úprimne?“ — „Zaiste, môj milý, hovorte!“ — „Pán kapitán nesmiete sa pohoršiť, keď vám poviem, že v tejto chyži sú dvaja veľkí lhári. Jedon som ja — — lebo nemám žiadnej ženy!“

KU OBRÁZKU.

Odpust bližnému svojmu.

Vysvetlenie k našemu obrázku nachádzame v 18. kapitoli Evanjeliuma sv. Matúša vo veršoch 23—35. Je tam podobenstvo o milosrdnom kráľovi a nemilosrdnom sluhovi. Jeden kráľ bral počet od svojich služebníkov a tu sa objavilo, že jeden mu je dlžen 10 tisíc hrivien. Ponevác neverný sluha nemal čím zaplatiť, kráľ chcel ho predať s jeho ženou, deťmi a všetkým čo sluha mal. Ale sluha padol na kolena a prosil kráľa, aby sa sľutoval nad ním a poshovel mu, že všetko mu navráti. Kráľ sa sľutoval a všetko mu odpustil. Keď uradostený sluha vyšiel, uzrel jedného svojho dlžníka a chytiac ho za krk začal ho dusiť, aby mu dlh zaplatil. Dlžník padnul pred ním na kolena a prosil ho, aby mu poshovel, ale sluha bol nemilosrdný, dal ho do väzenia, pokým mu dlh nezaplatí. Keď sa o tom dozvedel kráľ, dal si nemilosrdného sluhu zavolať a pokarhajúc ho dal sluhu mučiť pokým mu dlh nezaplatí. — Tak aj Otec nebeský učiní nám jestli že neodpustíme svojim spolublžným. Preto budzme trpeliví, povoľní, milosrdní naproti svojim spolublžným. Držme sa príslovia. „Kto do teba kameňom, ty do neho chleboť,“ aby sme hnev Boží nevyvolali na seba.

ODKAZY REDAKCIE.

Pánu *dopisovateľovi od Rajca*. Zasláný dopis nemôžeme uverejniť, lebo neobsahuje nič istého iba samé upodozrievania.

Cena potravných článkov.

Budapešť, 22. júna.

V budapeštiánskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 94, zadok 108, polievková 126, jazyk 130, obličky, ľadviny 180, čistené 340 halierov za 1 klg. — *Barančina:* predok 200, zadok 240 hlov. — *Telacina:* predok 120, zadok 124, stehno 200 hlov za 1 klg. — *Bravčovina:* 112, stehno a lopatka

120 hlov za 1 klg. — *Sunka:* pražská 180, surová 140 hlov za 1 klg. pri kúpe najmenej 5 klgrov.

Masť: Sviňská 106 hlov, loj 104 hlov, slanina ku roztopeniu 104 hlov a husacia masť 240 hlov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 80, sliepku 180, kohúta 180 hlov. Za jednu tučenú kačku 240, za tučenú mladú hus 500 hlov. — *Očistená drúbež:* kura 75, sliepka 160, kapúň 260 hlov, tohoročná hus 360 halierov (za jeden klg. tučenej husy 120 hlov), morka za kilo 130 hlov, kačka za kus 280 hlov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 8 kusov za 40 hlov, menšie 48 kusov za 2 koruny, ku čaju 7 kusov za 40 hlov.

Ryby: Kapor 100, sumec 140, štika 140, zubáč 200, jesater 240, okúň 200 hlov za klg. Raky: kus za 16 hlov.

Rozličnosti: Maslo gazdovské 200, ku čaju 240 hlov za 1 klg. Tvaroh 44 hlov za kilo. — Smotana 40 hlov za liter. — Pár holubov 120 hlov, divá hus —, divá kačka —, jarabica — hlov za kus. — Zajac za kus — kor. — hlov. — 1 klg. divej svine — hlov, celé stehno srny 0 kor. — Zemiaky nové 26 hlov za klg.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
kor.	27.20	26.00	24.80	23.60	22.60	21.10
číslo:	6	7	7½	8		
kor.	19.00	16.40	15.00	11.00		

Pšeničné otruby drobné po kor. 8.80, hrubé po 8.90.

Zeleniny: *Zemiaky* ružiaky kor. 2.80—3.60, žlté kor. 4.00—4.20, rožky kor. 7.00—7.20, biele kor. 2.80—3.00 za metr. cent *Kapusta* (v hlávkach) za kus 20 hl. kor. — *Cibula* kor. 5.00—8.40 m. e. *Zeler* 100 kusov — — *Nové uhorky:* za kus 30 halierov.

Strova: *Hrach* nový kilogr. 50 hal., čistený starý 18—30 hal. za liter. *Sošovica:* domáca 16—24 za klg. *Riža* 20 hlov za kilo. *Zelená fazuľa nová* 70 hal. za klg.

Chlieb: miestny od pekára biely 26—30 hlov, čierny 20—22 hlov za kilogrammu.

Budapeštiánska bursa s úradným značením cien dňa 22. júna.

Obilie	Jakoš dia hekt.	Za 50 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.	Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.
		od	do						
Pšenica banátska	75—81	7.20	7.50	štátny dlb. (Za každých 100 korún)			Prvá uhor. poisť. spol.	5275	5350
" peštiánska	75—81	7.10	7.85	Uhorská zlatá renta 4%	96.75	97.25	Pešt. uh. kupec. b.	2650	2660
" stolnobebrádska	75—81	7.25	8.00	Uhorská regálová renta 4%	91.10	91.50	Pešt. prvá vlast. sporiteľňa	16000	16100
Raž (šlto)	70—72	6.45	6.80	Uhorská premiové úpisý 4½%	98.15	98.90	šalgó-tarjánska baňa na ohlie	638.00	640.00
Jačmeň na krm	60—62	5.90	6.10	Uhorská tiasko-segedínska pol. žička 4%	138.75	139.50	Záložné listy.		
" na pátku	62—64	5.60	5.80	Uhorská tel. počička 4½% v št.	100.50	101.50	Uhorského posem. úverového ústavu 4%	93.50	94.50
" na várku	64—66	5.00	5.50	Uhorská vyzázkové úpisý 4½%	91.60	92.60	Uhorského úver. záložného ústavu 4½%	98.00	99.00
Ovos	39—41	5.50	5.70	Spoločná počička v beš. peniazoch 4½%	97.65	98.15	Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	116.90	117.00
Kukurica	—	5.00	5.30	Žreby.			Peniaze.		
Pros	—	5.00	5.30	Spojku „Jó gáiv“	6.00	6.50	Čísarský dukát	11.31	11.45
Repica	—	—	—	Uhorského „Červené križa“	18.00	19.00	Dvadsať-frankovník	19.31	19.35
Datelínové semä, luc.	—	—	—	Hakúskeho	42.00	43.00	Nemecká ríšska marka	118.65	118.95
Sviňská masť pešťánska	—	55.50	56.00	Basilika	12.00	13.00	Striebro	—	—
" " vidiecka	—	—	—						

Kassa - Oderberg.								Oderberg - Kassa.							
Stanice	triedy	osobny vlak		rychlo vlak		osob. vlak		Stanice	triedy	rychlo vlak		osob. vlak		osob. vlak	
		I-III.	I-II.	I-III.	I-III.	I-II.	I-III.			I-III.	I-III.	I-III.	I-III.		
Kassa	ind.	9:00	4:31	6:22	7:00	1:12	4:00	Oderberg	ind.	1:15	5:06	10:55	11:35	5:50	8:25
Tibany órh.		*9:08			*7:07			Karwin	érk.	1:40	5:36	11:20	12:05	6:17	9:08
Sz. István mh.		*9:18		6:25	7:17		4:15	Teschen		1:57	6:05	11:41	12:28	6:39	9:47
Terebó órh.		*9:26			*7:24			Trzynietz		2:14	6:25	12:00	12:50	7:00	10:10
Abos	érk.	9:20	4:54	6:45	7:28	1:33	4:27	Jablunka		2:30	6:48	12:18	1:09	7:20	10:36
Nagy-Ladna órh.	ind.	*9:58			*7:48		*4:44	Csácza	ind.	3:11	7:48	1:04	1:48	8:00	
Kis-Ladna		10:05		7:02	7:55		4:51	Krasznó		*8:24	8:02		2:02	8:16	
Ó-Ruzs. órh.		*10:10			*8:00		*4:56	Ochodnicza órh.			*8:08		*2:08	*8:22	
Hámor mh.		10:23		7:15	*8:11		5:09	Kiszuczaj-Ujhely		3:36	8:15	1:29	2:17	8:29	
Phónixh mg.		10:35			*8:23		*5:21	Zsolna	érk.	3:49	8:29	1:42	2:30	8:42	
Margitfalu	érk.	10:39	5:31	7:27	8:27	2:17	5:25	Várna	ind.	4:19	8:50	*2:11	3:00	9:08	
Istvánhuta	ind.	10:54		7:42	8:43	2:29	5:41	Sztrečno mh.		*4:24	*8:55		*3:05	*9:14	mies. v.
Kluknó órh.		*10:58			*8:47		*5:45	Ruttká	érk.	4:38	9:08	2:25	3:18	9:30	10:58
Krompach		11:10	5:48	7:51	8:54	2:38	5:53	Szucsány	ind.	5:00	9:27	*2:48	3:41		11:08
Szepes-Olaszi	érk.	11:21	5:57	8:00	9:05	2:47	6:04	Turán		5:08	9:34		3:48		11:17
Olcznó órh.	ind.	*11:30			*9:13		*6:13	Sütő órh.		*5:14	*9:40		*3:54	mies. v.	*11:24
Haraszt mh.		*11:37			*9:20		*6:20	Kralován	érk.	5:22	9:48	3:05	4:02	7:30	11:24
Márkusfalva		11:47	6:15	8:20	9:30	3:06	6:31	Sztankován órh.	ind.	*5:31	*9:55		*4:11	*7:35	*11:41
Igló	érk.	12:00	6:26	8:31	9:43	3:17	6:44	Fenyőháza		5:36	10:00	*3:13	4:16	7:42	11:47
Szepes-Süm. órh.	ind.	*12:17			*10:12		*7:11	Gombás mh.		*5:41	*10:05		*4:21	*7:50	*11:53
Hadusfalu órh.		*12:23			*10:30		*7:20	Hrboltó órh.		5:47	*10:11		*4:27	*7:59	12:01
Kaposztafalu		*12:35		9:00	10:36	3:36	*7:35	Rózsah fonógyár		5:52	10:16		4:33	8:06	12:07
Schavnyik órh.		*12:40			*10:43		7:40	Rózsahegy	érk.	6:00	10:24	3:28	4:41	8:16	12:17
Gánócz mh.		*12:52		9:16	11:00		7:53	Lisztkófalva órh.	ind.	*6:05	*10:29		*4:46	*8:23	*12:23
Szepes-Szombat órh.		*12:57			*11:06		*7:57	Liptó-Tepla.		6:12	10:36	*3:37	4:53	8:33	12:32
Poprad-Felka	érk.	1:00	7:03	9:21	11:10	3:54	8:00	Kis-Olaszi mh.		6:18	10:42		4:59	8:41	*12:39
Poprad-Felka	ind.		7:13	9:33	11:40	4:10	8:12	Liptó-Tarnócz mh.		6:27	10:51		5:08	8:52	*12:50
Batizfalu				9:43	11:40	4:21	8:22	Liptó-Szt.-Miklós	érk.	6:33	10:57		5:14	9:00	12:58
Lucsivna fürdő mg.			*7:27	*9:50	11:57	*4:29	*8:29	Okolicsnó órh.	ind.	*6:49	*11:13		*5:30		
Csörba	érk.		7:40	10:05	12:13	4:43	8:44	Szt. L.-Pottornya mh.		6:55	11:19		5:36		
Vágfalva	ind.			10:17	12:13	4:51	8:57	Liptó-Ujvár.		7:02	11:26	4:12	5:43		
Vychodna				10:27		5:13	9:07	Király-Lehota mh.		7:10	11:33		5:51		
Király-Lehota mh.				10:43		5:31	9:24	Vychodna		7:28	11:50		6:09		
Liptó-Ujvár				10:51	12:47	5:42	9:32	Vágfalva		7:39	12:01		6:21		
Sz. L.-Pottornya mg.		mies. v.	mies. v.	10:56		5:48	9:37	Csörba	érk.	7:50	12:12	4:48	6:33	9:00	
Okolicsnó órh.		I-III.	I-III.	*11:00		*5:53	*9:42	Lucsivna fürdő mg.	ind.	8:03	*12:28	*4:59	6:45	*9:12	
Liptó-Szt.-Miklós	érk.	8:25	7:45	11:06	1:00	6:00	9:48	Batizfalu		8:11	12:36		6:53		osobny vlak
Liptó-Tarnócz mh.	ind.	*8:33	7:54	11:23		6:19	10:01	Poprad-Felka	érk.	8:20	12:45	5:15	7:02	9:28	
Kis-Olaszi mh.		*8:43	8:04	11:32		6:28	10:10	Poprad-Felka	ind.	8:34	1:03	5:40	7:14	9:50	8:40
Liptó-Tepla		8:51	8:11	11:38	*1:18	6:34	*10:16	Szepes-Szombat órh.		*8:37		*5:43			*8:43
Lisztkófalva órh.		*8:59	*8:19	*11:44		*6:40	*10:22	Gánócz mh.		8:43		5:49	7:22		*8:48
Rózsahegy	érk.	4:10	8:30	11:53	1:28	6:50	10:31	Schavnyik órh.		8:55		*6:00			*4:00
Rózsah. fonógyár	ind.	*4:14	8:36	11:57		6:54	10:35	Kaposztafalu		9:01	1:21	6:07	7:36		4:06
Hrboltó órh.		*4:20	*8:43	*12:02		*6:59	*10:44	Hadusfalu órh.		*9:11		*6:18			*4:17
Gombás mh.		*4:28	*8:51	*12:09		*7:06	*10:44	Szepes-Sümegh órh.		*9:19		*6:25			*4:23
Fenyőháza		4:36	8:59	12:15	*1:43	7:12	*10:50	Igló	érk.	9:24	1:37	6:30	7:52	10:25	4:28
Sztankován órh.		4:40	*9:04	*12:19	1:49	7:21	*10:58	Márkusfalva	ind.	9:57	1:52	7:01	8:17	*10:41	4:49
Kralován	érk.	4:45	9:10	12:23	1:49	7:21	10:58	Haraszt mh.		*10:04		*7:10			*4:58
Sütő órh.	ind.	*5:00		*12:35		*7:33	*11:10	Olcznó órh.		*10:10		*7:18			*5:05
Turán		5:09		12:42		7:40	11:17	Szepes-Olaszi	érk.	10:16	2:09	7:26	8:35	10:58	5:12
Szucsány		5:16		12:48	*2:06	7:46	11:24	Krompach	ind.	10:29	2:20	7:42	8:48	11:09	5:25
Ruttká		5:25		12:54	2:12	7:53	11:30	Kluknó órh.		*10:35		*7:49			*5:31
Sztrečno mh.	ind.			*1:25		*8:36	*11:56	Istvánhuta		10:40	2:29	7:55	8:57		5:42
Várna				1:31	*2:40	8:44	12:01	Margitfalu	érk.	10:49	2:39	8:05	9:06	11:26	5:52
Zsolna	érk.	7:10		1:40	2:49	8:55	12:10	Phónixhuta mh.	ind.	*10:55		*8:15			*5:58
Kiszuczaj-Ujhely				2:17	3:18	9:35	12:40	Hámor mh.		*11:06		8:29	9:21		6:10
Ochodnicza órh.				*2:23		*9:41		Ó-Ruzsin órh.		*11:16		8:41			*6:20
Krasznó				2:30		9:49		Kis-Ladna		11:21		8:49	9:34		6:26
Csácza	érk.	7:46		2:43	3:42	10:03	1:04	Nagy-Ladna órh.		*11:26		*8:56			*6:33
Jablunka			11:10	3:16	4:14	10:44	1:18	Abos	érk.	11:36	3:18	9:10	9:46	12:05	6:44
Trzynietz			11:55	3:33	4:30	11:09	1:54	Terebó órh.	ind.			*9:35			*7:07
Teschen		8:46	12:15	3:49	4:40	11:21	2:04	Szt. István mh.		11:48		9:43	10:06		7:17
Karwin			1:04	4:17	5:02	11:58	2:24	Tihany órh.				*9:52			*7:25
Oderberg		9:28	1:18	4:45	5:25	12:32	2:49	Kassa	érk.	12:00	3:45	10:00	10:20	12:27	7:32

Kralován - Turdossin - Szuchahora.					
Stanice	mies. v. I-III.	m. v. I-III.	mies. v. I-III.	Stanice	mies. v. I-III.
Kralován in	10:15	12:40	4:25	Arvaváralja ér.	11:50
Párnicza mh.	10:32	1:04	4:54	Duha in.	12:24
Izstebné mh.	10:41	*1:11	5:03	Kriva órh.	*12:38
Nagyfalu	10:50	1:19	5:12	Podhjel	12:47
N.-Biszterecz	*10:57	*1:25	*5:19	Nizsna órh.	12:59
Aisó-Kubin in	11:02	1:30	5:24	Turdossin	1:22
Bezine órh.	*11:14		5:38	Trsztena	1:44
Medzibroy	*11:35		*5:59	Ljeszek	2:00
				Szuchahora ér.	9:00

Szuchahora - Turdossin - Kralován.					
Stanice	mies. v. I-III.	mies. v. I-III.	Stanice	mies. v. I-III.	m. v. I-III.
Szuchahora ér.	7:30		Medzibroy in	*10:25	*5:16
Ljeszek in.	8:10	2:45	Bezine órh.	*10:35	*5:26
Trsztena	8:30	3:07	Aisó-Kubin in.	11:03	5:52
Turdossin	8:51	3:24	N.-Biszterecz	*11:08	5:57
Nizsna órh.	9:09	3:52	Nagyfalu in.	11:17	6:09
Podhjel	9:21	4:07	Izstebné mh.	11:25	6:18
Kriva órh.	*9:27	*4:14	Párnicza	11:38	6:36
Duha	9:50	4:37	Kralován	12:02	7:00
Arvaváralja ér.	10:15	5:06			

Hrubé čísla značia nočné hodiny. * Podmienečne vlak zastane
 Tlačou cis. a král. dvornej knižničiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.